

Torsdag 6 juli 2000

15. Situationen på Fijiöarna och Salomonöarna

B5-0616, 0620, 0629, 0636, 0640 och 0644/2000

Europaparlamentets resolution om situationen på Fijiöarna och Salomonöarna

Europaparlamentet utfärdar denna resolution av följande skäl:

- A. Den politiska krisen på Fijiöarna är synnerligen oroväckande efter en statskupp den 19 maj 2000. Som en följd av kuppen försattes parlamentet ur stånd att utföra sitt arbete, författningen försattes ur kraft, den demokratiskt valde premiärministern och presidenten avgick och den 29 maj 2000 införde Fijis armé undantagstillstånd.
- B. Den 3 juli 2000 bildades en civil interimistisk administration på Fijiöarna med Laisenia Qarase som ny premiärminister. Militären behöll den verkställande makten.
- C. Det nödläge som gisslan på 27 personer befinner sig i, däribland den avsatte premiärministern Mahendra Chaudhry och andra ministrar, är djupt oroväckande. De ifrågavarande personerna hålls fortfarande kvar i parlamentsbyggnaden som av armén den 2 juli 2000 förklarades som militärt spärr-område, och de har vid upprepade tillfällen hotats till livet av kupplederen George Speight.
- D. De stigande motsättningarna mellan etniska fijier och fijier av indisk härkomst samt mellan fijier av inhemsk härkomst sinsemellan är ägnade att väcka allvarliga farhågor, något som också gäller kupplederen George Speights retoriska utfall mot fijier av indisk härkomst. Som ett resultat av dessa utfall har folkmassan redan förstört butiker som ägs av dessa sistnämnda och soldater gjort myteri på Vanua Levu, den näst största bland Fijiöarna.
- E. Det bör erinras att det av liknande anledningar redan 1987 utspelade sig en statskupp på Fijiöarna, iscensatt av överste Rabuka. Resultatet av denna kupp blev att landet uteslöts från Brittiska samväldet och tusentals fijier av indisk härkomst utvandrade.
- F. 1997 fick Fijiöarna en författning med utgångspunkt i att landet var ett samhälle med flera olika raser bland sin befolkning. Avsikten med denna författning var att lösa de etniska problemen på öarna, bland annat jordfrågan. Denna författning godkändes enhälligt av ett parlament som dominerades av fijier av inhemsk härkomst och stamhövdingarnas stora råd (Great Council of Chiefs) gav den också sin välsignelse.
- G. Salomonöarna upplevde också ett kuppförsök på Guadalcanal den 5 juni 2000, vilket ledde till den demokratiskt valde premiärministerns avgång och ett sammanbrott för lag och ordning.
- H. Den 30 juni 2000 valde Salomonöarnas parlament oppositionsledaren Mannasseh Sogavare till ny premiärminister med 23 röster mot 21. Det är av yttersta vikt att Sogavare skulle infria sin utfästelse om nationell enhet och försoning.
- I. Den gemensamma församlingen AVS-EU:s uppdrag på Salomonöarna, i vilket två ledamöter av Europaparlamentet medverkade, spelade en nyckelroll genom att medla mellan de stridande grupperingarna och det bidrog till att minska spänningen.
- J. Den konflikt som nu pågår på Salomonöarna mellan Malaita Eagle Forces från ön Malaita och befrielse rörelsen Isatabu (Isatabu Freedom Movement) från huvudön Guadalcanal har också sin grund i etniska motsättningar. Konflikten har spritt sig bortom huvudstaden Honiara och den 2 juli 2000 bröt striderna ut på nytt med ett antal dödsoffer som följd.
- K. När Salomonöarna 1978 blev självständiga efter att ha lytt under Storbritannien har landet försökt skapa ett parlamentariskt system för att föra samman ett land med över 1 000 öar och 70 olika språk.
- L. Fiji- och Salomonöarna är de bägge senaste exemplen på etniska motsättningar tvärsöver södra Stilla-havsområdet.
- M. Brittiska samväldet har vid ett möte som samväldets åtgärdsgrupp på ministernivå höll i London den 6 juni 2000 vidtagit åtgärder.

Torsdag 6 juli 2000

1. Parlamentet fördömer skarpt George Speights kupp, liksom det fördömer att alla demokratiska institutioner har avvecklats, bland annat 1997 års författning samt Fijiöarnas regering och parlament,
 2. uppfordrar den fijiske kupplederen George Speight att omedelbart och utan villkor släppa alla som tagits som gisslan,
 3. riktar ett upprop om att de som varit inblandade i tagandet av gisslan skall lagföras enligt internationella normer,
 4. fördömer skarpt att det framprovoceras etniska motsättningar och att fijier av indisk härkomst fått sin egendom förstörd och noterar samtidigt att dessa sistnämnda fijier utgör 44 procent av Fijiöarnas 800 000 invånare,
 5. uppmanar alla parter i den konstitutionella och politiska krisen att garantera civilbefolkningens säkerhet och mänskliga rättigheter, i synnerhet för fijier av indisk härkomst och etniska fijier som vägrar stöda kuppen, samt uppmanar alla parter på Salomonöarna att respektera varje amnesti eller eldupphör som det överenskommits om,
 6. välkomnar initiativet från Fijiöarnas nationella kvinnoråd (National Council of Women in Fiji), framför allt deras upprop om enhet och en fredlig lösning på krisen,
 7. noterar att militären på Fijiöarna utnämnt en interimistisk civil administration och uttrycker sin oro över vilken författningsrättslig ställning ett sådant arrangemang kan ha och hur demokratiskt det är,
 8. uppmanar med kraft den interimistiska civila administrationen och Fijiöarnas nye premiärminister Laisenia Qarase att arbeta på att återföra Fijiöarna till full demokrati och få ett slut på den nuvarande krisen, med dess förödande inverkan på landets näringsliv: sockerproduktionen försenas, verksamheten inom turistsektorn går drastiskt ner och tusentals blir arbetslösa som en följd av de handelsembargon som nyligen införts,
 9. uppmanar kommissionen att inleda lämpliga förfaranden för att avbryta utvecklingssamarbetet med Fijiöarna om det inte sker någon återgång till demokrati inom en föreskriven tid, också efter att gisslan frigivits,
 10. fördömer skarpt det kuppöversök som gjorts av Malaita Eagle Forces på Salomonöarna och den upptrappning av våldet som på senaste tiden inträffat där,
 11. stöder alla strävanden att skapa nationell enhet och försoning, inberäknat dem som görs av Salomonöarnas nye premiärminister Mannasseh Sogavare,
 12. fördömer skarpt de etniska motsättningarna och förstörelsen av egendom på Salomonöarna, och riktar ett upprop om att lag och ordning snabbt måste återställas där,
 13. uppmanar med kraft kommissionen att noggrant övervaka utvecklingen i riktning mot demokrati på Salomonöarna, framför allt mot bakgrund av den viktiga roll som bistånd från EU spelat för landet (ett bistånd som i fjol uppgick till 60 miljoner euro) och riktar en varning om att EU:s bistånd kan komma att inställas om det inte sker en snabb återgång till demokrati, fred och stabilitet,
 14. uppmanar med kraft alla parter i båda länderna att iaktta och respektera demokratiska normer och konstitutionell sed,
 15. uppmanar med kraft kommissionen att noggrant övervaka utvecklingen, inte bara på Fijiöarna och Salomonöarna utan utöver hela södra Stillahavsområdet, mot bakgrund av att de religiösa och etniska motsättningarna ökat inom detta område,
 16. uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, medlemsstaternas och kandidatländernas regeringar och parlament samt de konstitutionella myndigheterna både på Fijiöarna och Salomonöarna.
-